

Мониторинг на цените на стоки и услуги в Сърбия и България (септември 2013 г)

Проект „Балкански потребителски мост

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България-Сърбия.

Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за трансгранично сътрудничество ССI No 2007СВ16ІР0006. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на сдружение „Българска национална асоциация активни потребители“ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Първи мониторинг на цените на стоки и услуги в Сърбия и България

ДОКЛАД за септември 2013

Докладът се отнася за изследване на ползите от закупуване на еднакви или сравними продукти и услуги в граничните области на Сърбия и България. Целта на проучването е да информира потребителите от тези държави за цените, разходите за пътуване, тарифите, условията за внос на стоки и връщането на ДДС от съседната държава. Потребителите, използвайки информацията, имат възможността да направят информирани решения относно покупката на стоки и услуги в другата държава. Определянето на икономическата ефективност от покупките увеличава мобилността и предвижването на хора и стоки, а това допринася за подобряване на икономическото и културно сътрудничество между граничните области на Сърбия и България.

Обекти на изследването са еднакви или подобни продукти, достъпни за потребителите в следните вериги хипермаркети: 1) МЕТРО в София и Ниш, 2) ПИКАДИЛИ в София и МАКСИ в Сърбия, и 3) ЛИДЛ в София и ДИС в Ниш. Що се отнася за услугите, проучването обхваща услуги на сравними услуги, използвани в Ниш и София.

Проверката на цените е извършена на 23 и 24 септември 2013 г. в София и Ниш, като са използвани каталози и други източници на информация от интернет, както и посещение и директно отчитане на цените в магазините.

Проучването се основава на презумпцията, че основните мотиви за покупката на стоки и услуги в другата държава са по-ниските цени и по-ниските разходи като цяло.

За да бъде по-ясно сравнението, цените в сръбски динари и български левове са изчислени в евро, като са взети предвид официалните обменни курсове на **23.9.2013** г.

- обменен курс за динар: 1 евро = 114,33 динара
- обменен курс за лев: 1 евро = 1,9583 лева

1. ЦЕНИ НА СТОКИ И УСЛУГИ

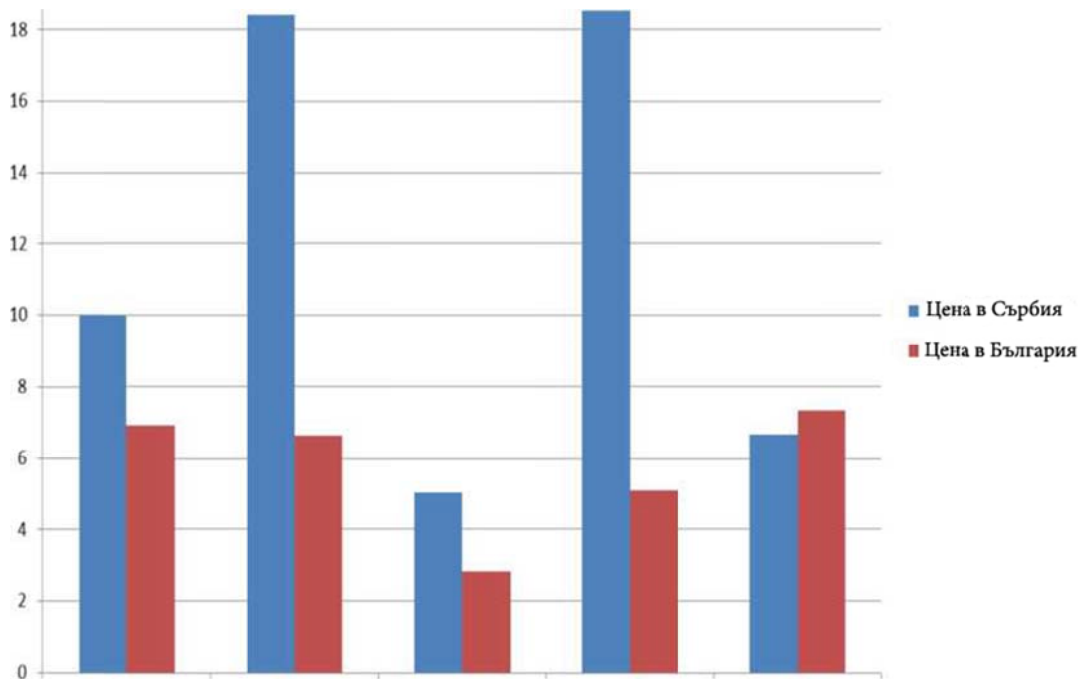
А) ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ - Храни и напитки

На първо място е важно да се отбележи, че проучването установи, че средната цена за покупката на месни продукти в София е по-ниска с около 30 евро (или 60 лева).

Таблица 3. Цени на месни продукти в Сърбия и България

Месни продукти	Цена в евро за кг (Сърбия)	Цена в евро за кг (България)
Луканка	10.02	6.89
Пушен свински врат	18.41	6.62
Пилешки кренвирши	5.04	2.83
Бекон	6.55	5.10
Шунка	6.66	7.33
Общо:	46.68	28.77

Фигура 1. Месни продукти

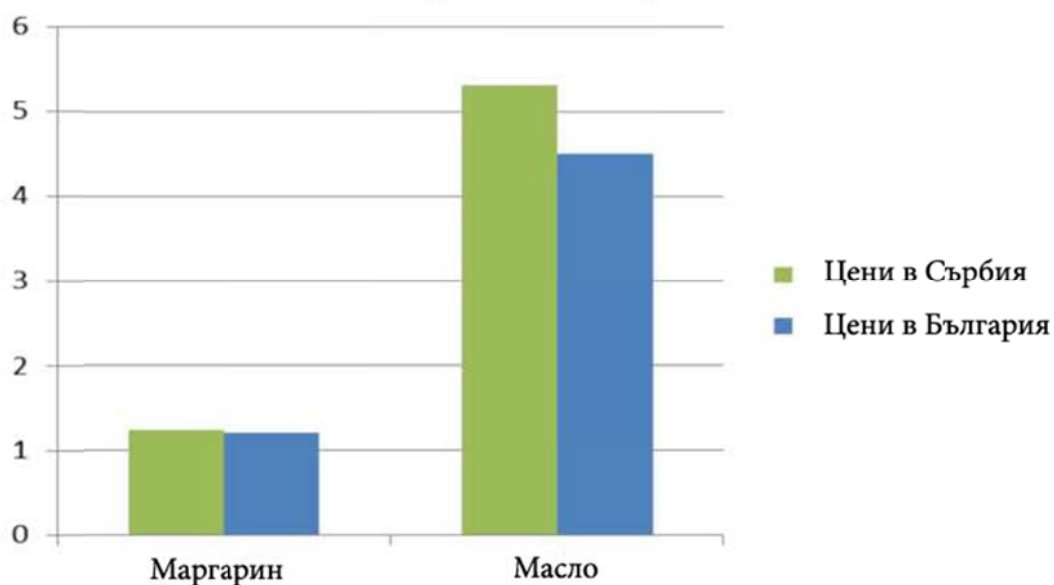

Всеки продукт от категорията месни продукти и олио и мазнини е по-евтин в София, отколкото в Ниш. Покупката на определени продукти, включени в категорията олио и мазнини (маргарин и масло Meggle) ще бъде по-изгодно в София с 0,84 евро (100 динара или 1,71 лева).

Таблица 4. Цени на олио и мазнини в Сърбия и България

Продукт	Количество	Цена в евро (Сърбия)	Цена в евро (България)
Слънчогледово олио	1 л	1.15	1.15
Зехтин екстра върджин	1 л	6,32	4,90
Маргарин	0,5 кг	1.25	1.22
Масло	0,5 кг	5.31	4.49
Общо:		14.03	11.76

Фигура 2. Маслени продукти

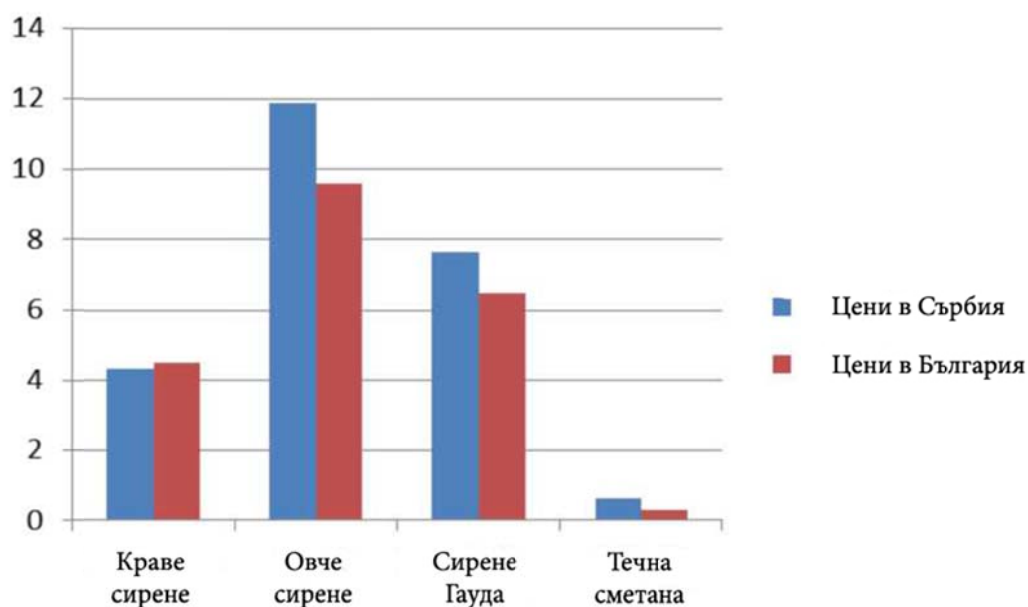

Също така млечните продукти са по-евтини в София със средна разлика в цените от 1,91 евро (220 динара или 3,77 лева).

Таблица 3. Цени на млечни продукти в Сърбия и България

Млечни продукти	Цена в евро (Сърбия)	Цена в евро (България)
Краве сирене	4.33	4.49
Овче сирене	11.90	9.60
Сирене гауда	7.63	6.50
Течна сметана	0.65	0.32
Общо	24.51	20.91

Фигура 3. . Млечни продукти

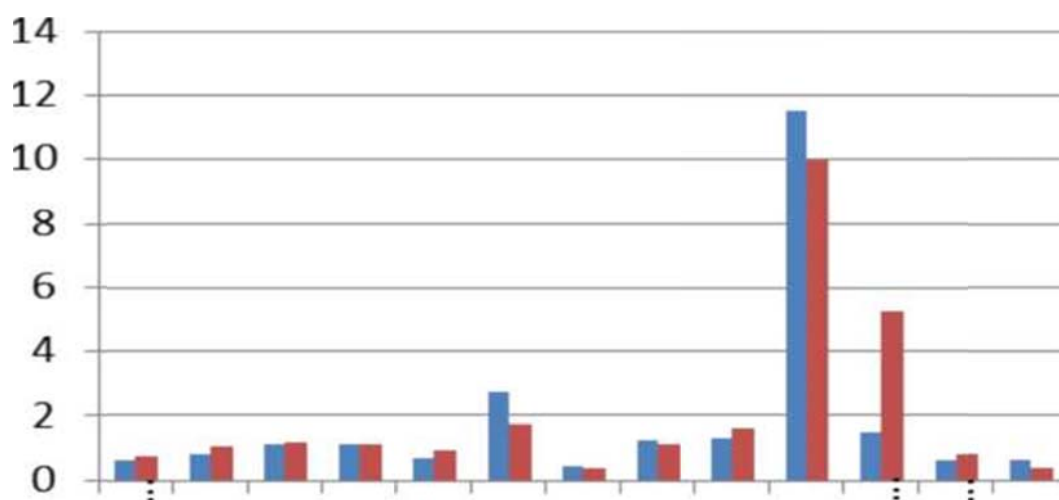

Изгодно е да се пазаруват в Сърбия единствено продукти от категорията „Други хранителни продукти”, защото могат да се спестят 223 динара или 1,95 евро.

Таблица 4. Цени за други хранителни продукти за Сърбия и Бългрия

Други хранителни продукти	Цени в евро (Сърбия)	Цени в евро (Бългрия)
Кори за баница	0.62	0.76
Кетчуп	0.79	1.05
10 яйца (размер М)	1.10	1.22
Захар	0.71	0.95
Боб	2.74	1.75
Картофи	0.45	0.41
Ориз	1.25	1.11
Доматено пюре	1.33	1.61
Уиски Балантайн'с	11.51	9.98
Бисквити	4.62	5.25
Шоколад (Милка)	0.66	0.79
Шоколадов десерт (Сникерс)	0.61	0.39
Общо:	26.46	26.42

Фигура 6. Други хранителни продукти

Най-голяма разлика в цената се забелязва при следните продукти: пушен свински врат, луканка и пилешки кренвирши.

Б) НЕХРАНИТЕЛНИ СТОКИ

Най-голяма разлика в цените се наблюдава при нехранителни стоки. За потребителите е много по-изгодно да купуват нехранителни стоки в София! (общите разходи се намаляват с 212 евро 24220 динара или 415 лева = почти 25%).

Таблица 5. Цени за нехранителни стоки в Сърбия и България

Нехранителни стоки	Цени в евро (Сърбия)	Цени в евро (България)
Омекотител (Lenor 1 л)	2.04	2.76
Прах за пране (Ariel 3 кг)	5.72	8.38
Таблетки за миялна машина (Calgonit, Somat)	11.84	11.86
Дъска за гладене (Vileda и др.)	33.74	25.56
Сушилня за пране (Vileda и др.)	16.92	7.97
Пътна чанта (размер 53x37x20cm; B41)	19.94	12.27
Мъжки чорапи (100% памук, Pomrea)	2.94	1.53
Бельо (100% памук, Pomrea)	5.45	4.90
Потници без ръкави	5.25	4.29
Женски блузи с къс ръкав (памук и еластан)	4.19	6.13
Надуваеми градински басейни (Inteks 4*2)	253.56	183.45
LCD телевизор Самсунг (Samsung 32 inch)	314,88	281.62
CD дискове (Verbatim)	1.84	1.53
DVD дискове (Verbatim)	2.45	2.33
Тенджер (5 л)	24.93	20.24
Тиган (26 cm)	5.13	17.36
Общо:	710,83	592.19

В категорията на нехранителните стоки най-голямата разлика в цената е при електрониката и други технически продукти - например LCD телевизор.

В) ЦЕНА ЗА ТРАНСПОРТ, ВКЛ. ТАКСИ

В търсене на по-изгодно пазаруване ежедневно потребителите преминават десетки километри. Всички разходи свързани с пазаруването трябва да се включат в анализа, за да се даде по-ясна картина на причините жителите на източна Сърбия и западна България да пазаруват в съседната страна. При пътуване с кола маршрутът Ниш-София-Ниш (или София-Ниш-София) е 320 км в двете посоки. Цената на литър горива в Сърбия е както следва: а) бензин 148,90 динара, б) дизел 150,90 динара, в) газ 83,9 динара. В България цената на литър бензин е от порядъка на 2,58 лв. до 2,73 лв, дизелът е от 2,58 лв. до 2,60 лв. и газта от 1,36 до 1,38 лв. Гражданите на Сърбия трябва да закупят в България винетка, която е на стойност 10 лв (седмична). Винетката може да бъде закупена на границата. Българските граждани не плащат никакви пътни такси за пътуване до Ниш.

За първия мониторинг при изчисляването на разходите за пътуване е използван лек автомобил, който харчи 8 литра дизел на 100 км. Разходите за сръбските потребители са на стойност 4321 динара (37,8 евро), като включват 25 литра гориво и винетка. За потребителите от България цената за маршрута София-Ниш-София е 64,50 лева (33 евро).

Цената на автобусния билет Ниш-София е 1350 динара (11,9 евро). От София до Ниш цената е 24 лева (12,3 евро).

Таблица 6 Разходи за пътуване от Сърбия към България и обратно

	от Сърбия до България (цени в евро)	От България до Сърбия (цени в евро)
Бензин А95, 1 л.	1,30	1,40
Евро дизел, 1 л.	1,32	1,33
Газ, 1 л.	0,73	0,7
Такса в България, винетка за една седмица (минимум)	-	5
Транспорт с кола за 320 км - дизел, винетка	37,81	33,0
Билет за автобус, в едната посока Ниш-София (София-Ниш)	11,81	12,30

Г) ЦЕНИ НА УСЛУГИ

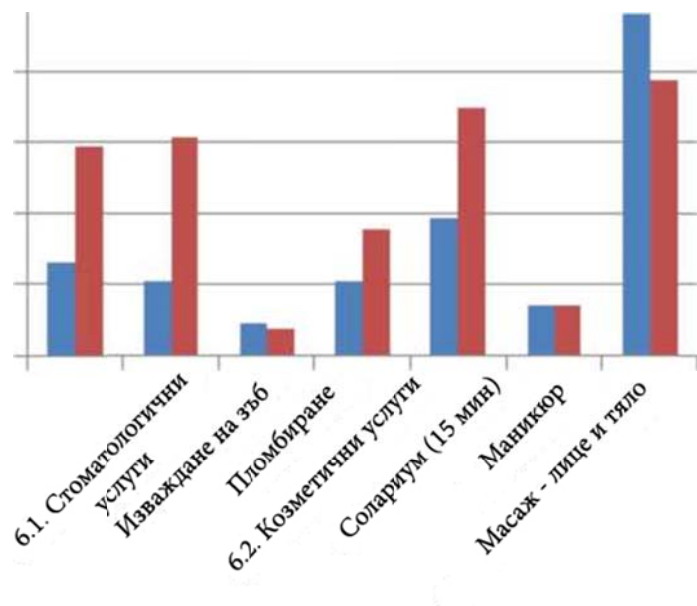
Сравнителното изследване на услуги показва, че използването на определени услуги е по-евтино в Сърбия, отколкото в България. Например, еднакви зъболекарски и козметични услуги са по-евтини в Сърбия в сравнение с тези в България. За изваждане на зъб или за пломба в Сърбия цената е наполовина по-ниска, отколкото в България. Подобна е ситуацията и при козметичните услуги.

Таблица 7. Цени на услуги в Сърбия и България

Услуги	Цени в евро (Сърбия)	Цени в евро (България)
Вадене на зъб	13.12	29.40
Пломбиране на зъб	10.50	30.68
Солариум (15 мин)	4.59	3.76
Удължаване на нокти	10.50	17.90
Масаж - лице и тяло	19.24	34.77
Настаняване в тризвезден хотел (със закуска)	48.11	38.86
Обяд в ресторант (50 гр. ракия, шопска салата, 3 кебапчета (10 в Сърбия), минерална вода)	7.17	7.16

Разлики в разходите за хранене са минимални. Средната цена за обяд в ресторант е 7,17 евро в Ниш и София. Нощувките в хотели 3 звезди са по-евтини в София с малко от 10 евро.

Фигура 5. Услуги

Разликата между разходите за услуги е около 50 евро (5635 динара или 97,80 лв)

Д) ЦЕНИ В МАКДОНАЛДС

Един от индикаторите за възможностите за пазаруване са цените на продуктите в ресторанти Макдоналдс. Хамбургерът (същата цена за картопки, кока колеа 0,25 л., сладолед, донът) струва 100 динара (0,87 евро), докато същият продукт в София може да бъде закупен за 1 лев (0,51 евро).

Е) МОБИЛНИ УСЛУГИ В РОУМИНГ

Сръбските потребители плащат за роуминг в България по следната тарифа (за Теленор - роуминг тарифа) изходящите повиквания са на цена 130 динара (1,12 евро) на минута, вх. повиквания - 50 динара (0,43 евро) на минута, СМС 30 динара (0,26 евро).

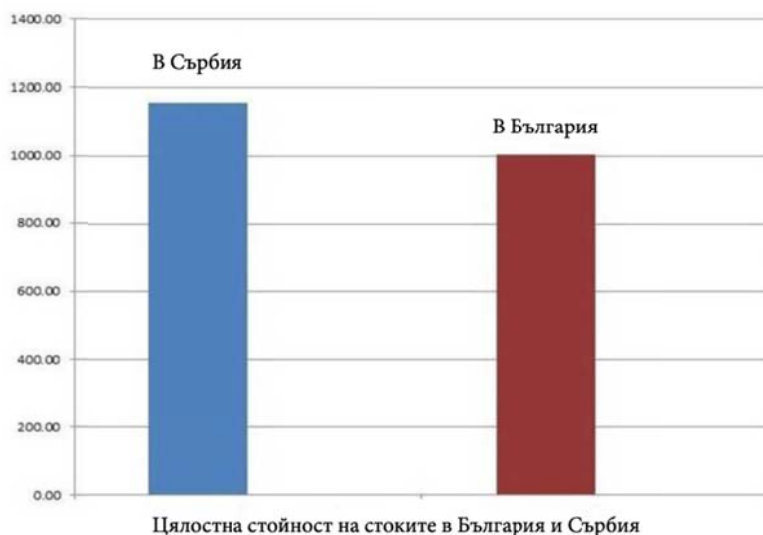
Потребителите плащат за 1 минута в мержата на Виваком, докато са в роуминг в Сърбия (или други балкански държави) за изходящи повиквания 2,59 лв (1,32 евро), за входящи повиквания 0,99 лв. (0,5 евро) и СМС 0,59 лв. (0,30 евро).

Заради потенциални високи такси, препоръчваме на потребителите да потърсят детайлна информация за тарифите, включително таксите за данни в роуминг.

Ж) ОБЩА СТОЙНОСТ НА ВСИЧКИ ПРОДУКТИ

Общата стойност на всички продукти включени в изследването в Сърбия (без да се включват такси за транспорт, такси за настаняване и ДДС) е 933,74 евро, докато стойността в България е по-ниска с близо 18% - 792,58 евро.

Фигура 6. Общата стойност на всички продукти в изследването (в евро)

Когато към общата стойност на всички продукти в изследването в Ниш и София се добавят разходите за транспорт, митата и митническите такси, разходите за настаняване и съответно се извади възстановеното ДДС се получава стойността на общия разход за покупка на стоки, които най-често са обект на търсене в съседната държава.

При изчисляването на тези разходи трябва да се има предвид вида транспорт и размера на безмитния внос.

2. УСЛОВИЯ ЗА ВНОС НА СТОКИ

Размерът на митническите такси трябва да бъде включен в изследването в случай че стоките се внасят в другата държава. Доколкото става дума за стоки за лично потребление, които не са предвидени за продажба, възможно е да се постигне освобождаване от плащане на мита. В противен случай, ако се надвиши позволената стойност на внесените продукти, трябва да се включат митническите разходи.

а) Митнически правила в Република Сърбия

Според чл. 216 ал. 1, т. 1 в Митническия закон на Сърбия, местните пътници са освободени от плащане на мито за предметите, с които се обслужват по време на пътуването, т.е. личния багаж.. Според чл. 216 ал. 1 т. 2 на Митническия закон, местните пътници са освободени от плащане на мито за стоките, които носят със себе си, а не са за продажба и не надвишават 100 евро на пътник. Също така, ако стоката, която се внася в страната, има стойност над 100 евро, плаща се мито в размер на 10% от общата стойност на стоката.

Пътниците от Сърбия са освободени от плащане на мито за предметите, с които преминават границата, ако те не надвишават 100 евро на пътник и ако не са предназначени за продажба. Ако стоките, внесени в страната, са на стойност над 100 евро, ще бъде начислено мито в размер на 10% от общата стойност на стоката.

б) Митнически правила в Република Сърбия

Въз основа на приложимите разпоредби в България, ако цената на внесена стока е повече от 100 евро, ще се начисли мито в размер на 5%. Когато общата стойност на два или повече предмета на един пътник надвишава 100 евро, безмитен внос е позволен само за онези предмети, чиито стойности заедно не надвишават 100 евро. За вносът на тютюневи изделия са въведени строги правила. Не е разрешен вносът на 3 или повече кутии цигари (кутия 20 цигари).

3. ВЛИЯНИЕ НА ДАНЪЦИТЕ- ВРЪЩАНЕ НА ДДС (освобождаване от данъци)

Данък добавена стойност (ДДС) се дължи върху цялата стойност на стоките от потребителската кошница, в добавка на митническите такси и вносните мита. Според приложимите разпоредби в Сърбия, основния размер е 20% и има предвиден специален размер 8%. В България, основният размер е 20%, а специалният - 9%.

а) Възстановяване на ДДС за стоки, изнасяни от Сърбия за България

Според разпоредбите на Закона за ДДС в Сърбия право на възстановяване на ДДС имат чуждестранните граждани, които се купили стоки на стойност над 150 евро (вкл ДДС), съотв. в динари според средния курс на Народната банка на Сърбия, доколкото изнесат тези стоки в срок от 3 месеца от деня на покупката. Връщането на ДДС се реализира само при попълнен REF 4 формуляр, както и въз основа на предоставени оригинални бележки за купената стока.

Според информация от митническите служители на КПП Градина, българските граждани се възползват от тази възможност относно по-скъпи дрехи, часовници, бижута, лаптопи, колелета. Това обаче не се случва много често, т.к. обработваните документи за освобождаване от ДДС са от 5 до 8 месечно.

б) Възстановяване на ДДС за стоки, изнасяни от България за Сърбия

Най-малката стойност, която може да се възстанови в България, зависи от съответния търговец и е от порядъка на 250 до 300 лв. Потребителите могат да очакват връщане на сума в размер на 10% до 20% от стойността на изнесената стока (включително ДДС), като предварително заверят определени документи на българската митница. Специален формуляр за месечните покупки на стоки за износ се получава заедно с съответната фактура/касова бележка от обекта, откъдето са закупени стоките. Този документ се заверява на границата от съответните митнически служители. След внасяне на стоките в страната, стойността посочена във формуляра за възстановяване на ДДС (освобождаване от данъци) може да бъде събрана от съответните места, посочени на формуляра.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Възможността за ефективно разпределяне на разходваните средства при закупуването на конкретни продукти и услуги е една от причините за подобряване на трансграничното сътрудничество между Сърбия и България. С настоящият проект се предоставя информация за възможността за закупуване на продукти, които се включват в потребителската кошница. Цените в таблиците и графиките са основани на средните цени в магазините в Ниш и София.

На основание на средните цени за всяка продуктова категория можем да кажем, че жителите на Сърбия ходят в България, за да купуват месни и млечни продукти, както и техника (като например телевизор). Хората от България ходят в Сърбия, за да купуват олио, захар, нехранителни продукти (като прах за пране и омекотител) и за да използват определени видове услуги (като зъболекарски и козметични услуги) или за да посещават хотели и ресторанти.

Общата стойност на всички продукти включени в изследването в Сърбия е 1031,43 евро, докато стойността в България е по-ниска с близо 20% - 836,51 евро. Когато се добавят транспортните разходи, митническите разходи, настаняването и се извади ДДС, общата стойност на потребителската кошница в Сърбия става 1155,27 евро, докато в България тя е 962,54 евро, което е 193 евро по-малко. (около 378 лева).

Проучването включва продукти и услуги на редовна цена и извън промоция. Потребителите и техните нужди са поставени на фокуса на компаниите, които предоставят специални оферти и програми за лоялни клиенти. Потребителите могат да се възползват от различни седмични намаления, промоции и каталози и по този начин да намалят своите разходи.

За допълнителна информация посетете:

<http://www.metro.rs/public/home>
<http://www.metro.bg/public/home>
<http://www.maxi.rs/code/navigate.php?id=1>
<http://www.piccadilly.bg/profile.php>
<http://www.dismarket.rs/pocetna.php?format=plus&sifoj=52000>
http://www.lidl.bg/cps/rde/www_lidl_bg
<https://www.bgrazpisanie.com/bg/>

За съдействие при решаване на спорове по повод покупки от другата държава (Сърбия/България), посетете нашите интернет страници

За България

<http://www.aktivnipotrebiteli.bg/> -->Проекти --> [Балкански потребителски мост](#)

За Сърбия

<http://forum-nis.org.rs/balcons.html>

Табл. 7. Цени на всички включени в проучването продукти и услуги в Сърбия и България

Продукти/Услуги	единица	Цени в евро (Сърбия)	Цени в евро (България)
1. Месни продукти		46.68	28.77
Луканка	1 кг	10.02	6.89
Пушен свински врат	1 кг	18.41	6.62
Пилешки кренвирши	1 кг	5.04	2.83
Бекон	1 кг	6.55	5.10
Шунка	1 кг	6.66	7.33
2. Олио и мазнини		14.03	11.76
Слънчогледово олио	1 л	1.15	1.15
Зехтин екстра върджин	1 л	6.32	4.90
Маргарин	0,5 кг	1.25	1.22
Масло	0,5 кг	5.31	4.49
3. Млечни продукти		24.51	20.91
Краве сирене	1 кг	4.33	4.49
Овче сирене	1 кг	11.90	9.60
Сирене Гауда	1 кг	7.63	6.50
Течна сметана	75 g	0.65	0.32
4. Други хранителни продукти		24.47	26.42
Кори за баница	1 бр	0.62	0.76
Кетчуп	0,5 л	0.79	1.05
Яйца (размер М)	10 бр	1.10	1.22
Захар	1 кг	0.71	0.95
Боб	1 кг	2.74	1.75
Картофи	1 кг	0.45	0.41
Ориз	1 кг	1.25	1.11
Доматено пюре	1 кг	1.33	1.61
Уиски Балантайнс	0,7 л	11.51	9.98
Бисквити (Pettit Beure classic и др.)	1 кг	1.53	5.25
Шоколад (Milka, classic)	90 г	0.66	0.79
Шоколадов десерт (Snickers)	1 бр	0.61	0.39
5. Нехранителни продукти		710,83	592.19
Омекотител (Lenor и др)	1 л	2.04	2.76
Прах за пране (Ariel и др)	3 кг	5.72	8.38
Таблетки за миялна машина (Calgonit, Somat и др)	1 кг	11.84	11.86
Дъска за гладене (Vileda и др.)	1 бр	33.74	25.56
Сушилня за пране (Vileda и др.)	1 бр.	16.92	7.97
Пътна чанта (размер 53x37x20cm; B41)	1 бр.	19.94	12.27
Мъжки чорапи (100% памук, Pomrea и др)	1 бр.	2.94	1.53
Памучно Бельо (Pomrea и др)	1 бр.	5.45	4.90
Потници без ръкави	1 бр.	5.25	4.29
Женски блузи с къс ръкав (памук и еластан)	1 бр.	4.19	6.13
Надуваеми градински басейни (Inteks 4*2)	1 бр.	253.56	183.45
LCD телевизор Самсунг (Samsung 32 inch)	1 бр.	314,88	281.62
CD дискове (Verbatim)	10 бр.	1.84	1.53
DVD дискове (Verbatim)	10 бр.	2.45	2.33
Тенджер (5 л)	1 бр.	24.93	20.24

Тиган (26 cm)	1 бр.	5.13	17.36
6. Услуги		113.23	112.53
6.1. Зъболекарски услуги			
Изваждане на зъб		13.12	29.40
Пломбиране на зъб		10.50	30.68
6.2. Козметични услуги			
Солариум (15 мин)		4.59	3.76
Удължаване на нокти		10.50	17.90
Масаж - лице и тяло		19.24	34.77
Обяд в ресторант		7.17	7.16
Настаняване в хотел 3 звезди (със закуска)		48.11	38.86
ОБЩА СТОЙНОСТ на всички продукти и услуги:		933.74	792.58
+ разходи за транспорт		37.81	33,00
+ митнически аткси (% повече от 100 евро на човек)		10%	5%
- възстановяване на ДДС (% от цялата стойност според процедурата)		15%	12% - 16%